

Rigsombudsmanden i Grønland

Nuuk, 17. december 2024

Orientering nr. 20/2024

Formand for Naalakkersuisut og Naalakkersuisoq for børn og unge kræver handling af statsministeren efter møde med social- og boligministeren

”Samarbejdet mellem Danmark og Grønland er blevet skadet. Der er blevet skabt en tillidskrise på grund af den manglende vilje til handling”, udtalte formand for Naalakkersuisut, Múte B. Egede, til KNR den 13. december 2024 efter at have deltaget i et møde mellem Naalakkersuisoq for børn og unge, Aqqaluaq B. Egede, og social- og boligminister Sophie Hæstorp-Andersen den 12. december 2024. Aqqaluaq B. Egede havde tidligere på dagen, ligeledes i en udtalelse til KNR, kritiseret ministeren for at ville afvente forundersøgelsen af de såkaldte FKU-tests. Til KNR udtalte han, at man står overfor ”historisk politisk konfrontation”, og at statsministeren nu må gribe ind i sagen.

Det synspunkt deler formanden for Naalakkersuisut: ”Hvis statsministeren vælger at fastholde denne position ligesom sin minister, så mener jeg, at vi står i en yderst alvorlig situation. Det kan ikke længere kaldes samarbejde, når manglende lydbørhed og vilje til handling er så tydelig”, udtalte Múte B. Egede til KNR. Umiddelbart efter mødet med social- og boligministeren torsdag den 12. december 2024 uddybede formanden for Naalakkersuisut sin kritik i et interview i Deadline på DR2, hvor flere emner, herunder den såkaldte spiralsag, blev omtalt. ”De ting der foregår i dag, og det, der foregår i fortiden, har en indflydelse på det forhold vi har i dag, og min tålmodighed er sluppet op”, udtalte Múte B. Egede og benævnte spiralsagen som et folkedrab.

Kritik af Naalakkersuisuts udmeldinger om erstatning i sager om tvangsprævention efter 1992

I orientering nr. 19/2024 kan man læse, at Naalakkersuisut har afsat 4,5 mio. kr. på finanslov 2025 til erstatning til kvinder, der ufrivilligt har fået opsat spiral eller modtaget andre former for antikonception, efter Grønland overtog sundhedsområdet i 1992. Det oplyste Naalakkersuisoq for finanser og skatter, Erik Jensen, efter vedtagelsen af finansloven. Efterfølgende præciserede Naalakkersuisoq for erhverv, handel, råstoffer, justitsområdet og ligestilling, Naaja Nathanielsen, i en pressemeddelelse den 27. november 2024, at man endnu ikke har det fulde billede af antallet af berørte i sagen eller kan meddele den endelige erstatningssum.

Oppositionspartierne har efterfølgende kritiseret Naalakkersuisut for ikke at melde klart ud. Det oplyser KNR den 11. december 2024 efter at have interviewet flere oppositionspolitikere. ”Der er ingen i hverken Naalakkersuisut eller hos oppositionen, der er i tvivl om, at kvinderne i spiralsagen – både før og efter Grønland hjemtog sundhedsområdet – skal have erstatning for de krænkelse, de er blevet udsat for. Selvfølgelig skal Naalakkersuisut også erkende sit ansvar, når man har overtaget sagsområdet, og man har videreført en praksis fra kolonitiden frem til nu”,

udtalte formand for Naleraq, Pele Broberg, til KNR. Dagen efter udtalte han endvidere til KNR, at erstatningerne burde udbetales til nytår: ”Vi skal ikke udsætte nogen, der allerede har været igennem en hel del, for endnu mere bureaukrati og unødvendig udtrækning af sagen. Vi skal bare gøre det, vi har lovet, vi ville gøre”, udtalte han.

Departementet for Finanser og Skatter udsendte efterfølgende en pressemeddelelse, hvori der redegøres for opgavefordelingen og kommunikationen i sagen i henholdsvis Departementet for Finanser og Skatter og Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling. I pressemeddelelsen meddeler Naalakkersuisoq for finanser og skatter desuden, at Naalakkersuisut tager sagen alvorligt, og afviser oppositionens kritik: ”Det er forståeligt, at mange føler frustration og utålmodighed, men vi må sikre, at denne sag håndteres korrekt, for vi er forpligtede til at bruge forskernes konklusion som grundlag for arbejdet. Der er ikke nogen som leger med de usædvanlige oplevelser, og sagen bruges absolut ikke af koalitionen til at føre valgkamp”, siger Erik Jensen i pressemeddelelsen den 13. december 2024.

Genåbning af Nalunaq-guldminen

Sermitsiaq oplyser den 28. november 2024, at det canadiske mineselskab Amaroq har produceret den første guldbarre i guldminen Nalunaq nær Nanortalik i Sydgrønland.

Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling udsendte den 4. december 2024 en pressemeddelelse, hvori det oplyses, at selskabet har fået en række midlertidige godkendelser til at starte visse aktiviteter i slutningen af november, samt at Naalakkersuisut forventer en fuld genåbning af minen i løbet af 2025.

Canada vil åbne konsulat i Nuuk

Fredag den 6. december 2024 offentliggjorde Canada sin nye arktiske udenrigspolitik, som bl.a. omfatter åbningen af et canadisk konsulat i Nuuk. I en pressemeddelelse udsendt af Departement for Selvstændighed og Udenrigsanliggender den 13. december 2024 udtrykker Naalakkersuisoq for selvstændighed og udenrigsanliggender, Vivian Motzfeldt, sin glæde over nyheden: ”I de kommende år går vi ind i en videreudvikling af det bilaterale forhold mellem Canada og Grønland. Det er opløftende, at der fra canadisk side lægges så stor vægt på det brede arktiske samarbejde, og særligt med nabolande. Noget som vi fra Grønland kun kan bakke op om, hvilket også kan læses i Grønlands udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske strategi”. Vivian Motzfeldt siger endvidere i pressemeddelelsen, at Grønland åbner en grønlandsk repræsentation i Ottawa i 2028.

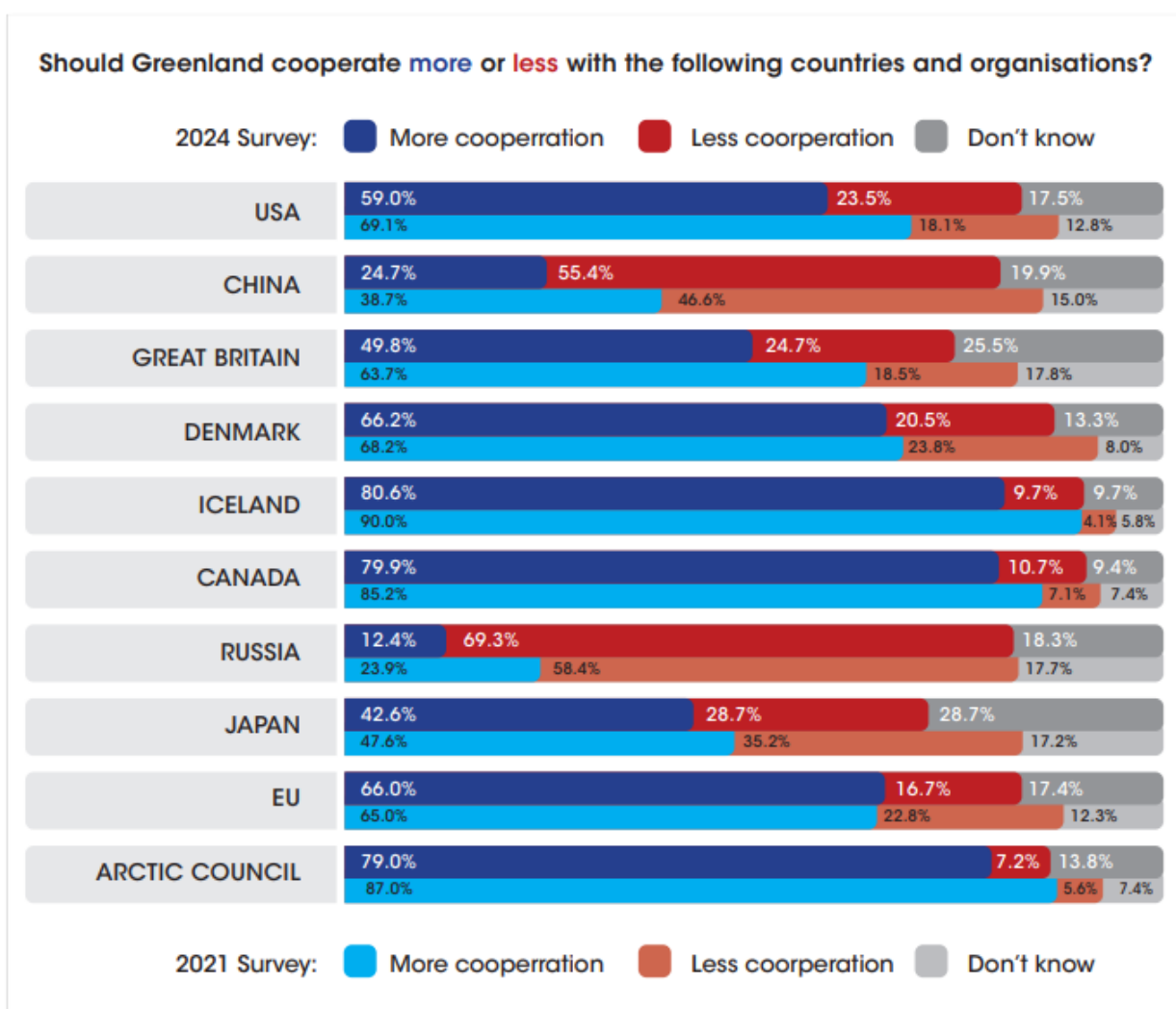
Nye rapporter om udenlandsk desinformation på sociale medier og grønlandske borgeres holdninger til udenrigs- og sikkerhedspolitik i Arktis

Ilisimatusarfiks (Grønlands Universitets) Center for Udenrigs- og Sikkerhedspolitik, Nasiffik, har den 9. december 2024 udgivet en rapport om udenlandsk desinformation og påvirkningskampagner om udenrigspolitik i grønlandske fora på Facebook. Ved en webinar-præsentation af rapporten den 10. december 2024 oplyste forskerne bag rapporten, at undersøgelsen ikke viser tegn på påvirkningskampagner fra Rusland, Kina eller andre lande. Det oplystes endvidere, at undersøgelsen peger på, at der, bl.a. med forbedret AI-oversættelse af og til grønlandsk, i fremtiden kan vise sig påvirkningskampagner i grønlandske fora på sociale medier. Undersøgelsen viser desuden, at det er diskussioner om rigsfællesskabet, der skaber mest aktivitet online: *Vores analyse peger på, at visse udenrigspolitiske debatter vækker stærke følelser, bærer præg af meget uenighed og kan virke polariserende. Alt dette gør*

debatte til potentielle mål for udenlandsk desinformation og påvirkning”, udtalte centerleder ved Nasiffik, lektor Rasmus Leander Nielsen, til KNR den 9. december 2012.

Den 12. december 2024 præsenterede Nasiffik resultaterne af det andet survey om borgernes holdninger til udenrigs- og sikkerhedspolitik siden 2021. ”Det er Canada, Island og Arktisk Råd, der ligger helt i toppen, når det kommer til, hvem man gerne vil have mere samarbejde med”, sagde Rasmus Leander Nielsen til KNR den 12. december 2024. Rapporten viser desuden, at de 702 borgere, der har deltaget i undersøgelsen, i mindre grad end ved undersøgelsen i 2021 ønsker et tættere samarbejde med USA (se figur 3 fra rapporten nedenfor). Rasmus Leander Nielsen oplyser, at surveyet blev gennemført, inden præsidentvalget i USA var afgjort. ”Jeg tror, der er mange forskellige årsager til, at interessen for samarbejde med USA er lavere. Men når man tænker på, hvor meget fokus Naalakkeersuisut har på USA i den nye udenrigsstrategi, er befolkningen noget mere lunken”, udtalte han til KNR.

Figure 3: Cooperation with Other Countries and Organizations

Kilde: Ackrén, M. & Leander Nielsen, R. 2024, *The Second Foreign Policy and Security Opinion Poll in Greenland*, Ilisimatusarfik